

Til lovforslag nr. L 162. Betænkning afgivet af kommunaludvalget den 19. maj 1987

Betænkning

over

Forslag til lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v.

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Egsmose, Tage, universitetslektor, dr. med.,

Kjær-Larsen, Niels Hundeven, Holbæk,
Kræftens Bekæmpelse,
Mathiasen, Erik, Svendborg,
Ny Rygekultur,
Sørensen, Krista, Bording,
Tobak & Miljø og
Tobaksindustrien.

Som bilag til betænkningen er optrykt nogle eksempler på annoncer for tobaksvarer, som er indgået i et af udvalgets spørgsmål til indenrigsministeren.

Der er af udvalget og af forskellige mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af udvalget stillede samt de af mindretallet stillede og de af mindretallet tiltrådte ændringsforslag.

Mindretallet finder, at der på baggrund af de alvorlige helbredsskadelige virkninger, som såvel aktiv som passiv tobaksrygning medfører, bør gennemføres regler, der sikrer, at rygere såvel som ikke-rygere på offentlige arbejdspladser eller i andre offentlige lokaler, hvor de nødvendigvis må opholde sig, kan gøre dette uden at blive generet af eller udsat

for helbredsskader forårsaget af andre menneskers røg.

Mindretallet ønsker naturligvis ikke at begrænse folks ret til tobaksrygning, men mener, at dette bør foregå i særlige, afmærkede lokaler, der ikke nødvendigvis også må bruges af mennesker, der ønsker at være fri for tobaksrøgens gener.

Mindretallet mener endvidere, at oplysning om tobaksrygningsens helbredsskadelige virkninger bør intensiveres, og at der i samarbejde med det kommende tobaksskaderåd bør udarbejdes advarsler på tobaksprodukterne på en sådan måde, at ingen kan være i tvivl om, hvilke helbredsskader der kan opstå som følge af tobaksrygning.

Endelig finder mindretallet, at enhver form for reklamevirksomhed i forbindelse med tobaksprodukter bør forbydes. På baggrund af de alvorlige sundhedsproblemer, som tobaksrygning frembringer, er det uacceptabelt, at tobaksindustrien ikke alene gennem reklamer påvirker til et øget forbrug, men også med udformningen af reklamerne fremstiller brugen af tobak som naturlig og socialt acceptabel. I visse tilfælde forherliger reklamerne endda tobaksrygningen ved at tillægge personer, der ryger, visse tiltrækkende egenskaber, f.eks.: »skab din egen profil – ryg pibe« eller »tænd piben og vis, at du har overblik«. Der henvises til de som bilag optrykte annoncer.

Det optrykte bilag viser klart, at den frivillige aftale, der er indgået mellem Tobaksindustrien og Indenrigsministeriet ikke hindrer, at der fremkommer reklamer med en uacceptabel udformning.

Et andet mindretal (Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget samt Svend Heiselberg (V) og Maisted (V)) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet finder, at de fleste ændringsforslag går væsentligt ud over de rammer, som blev fastlagt ved folketingsbeslutningen af 28. maj 1986.

I overensstemmelse med folketingsbeslutningen har kapitel 1 i regeringens lovforslag det sigte at modvirke den påtvungne passive rygning. Mindretallet finder det hverken rimeligt eller i overensstemmelse med folketingsbeslutningen at udelukke rygning også i tilfælde, hvor de, der har fælles arbejdssted eller sammen deltager i et møde, er enige om at tillade tobaksrygning.

Ændringsforslaget om at pålægge hver enkelt offentlig arbejdsgiver hurtigst muligt efter lovens ikrafttræden at etablere særlige rygeområder vil, uanset den foreslåede dispensationsbestemmelse, give anledning til betydelige udgifter for både stat og kommuner. Det forekommer i denne forbindelse urimeligt at stille et ubestemt krav om etablering af særskilte lokaler/områder for rygere uden hensyn til antallet af ansatte og lokalitetens størrelse. Det forekommer endvidere mindretallet at være uhensigtsmæssigt og meget bureaukratisk at kompensere for reglens ubestemthed blot ved en dispensationsadgang. En sådan mulighed for at opnå dispensation vil med sikkerhed give anledning til et stort antal dispensationsansøgninger vedrørende konkrete lokaler m.v i alle egne af landet. I øvrigt vil centrale myndigheder hverken have forudsætninger for eller være egnede til at vurdere den enkelte myndigheds forhold, herunder den lokalemæssige situation.

Ændringsforslaget om helt at forbyde reklamevirksomhed for tobaksprodukter indgik ikke i folketingsbeslutningen af 28. maj 1986. I forslaget hertil var det tværtimod anført i bemærkningerne, at forslagsstillerne ikke fandt det hensigtsmæssigt eller realistisk at indføre et egentligt reklameforbud. Forslaget vil have indgribende betydning og vil forudsætte, at der sikres den fornødne overvågning af overholdelsen af reklameforbudet. Den rigtige fremgangsmåde måtte derfor være at fremsætte et selvstændigt lovforslag og ikke et ændringsforslag på et sent tidspunkt under behandlingen af det foreliggende lovforslag.

Spørgsmålet om ved lov at afskære enhver statslig og kommunal myndighed fra at afholde udgifter til indkøb af tobaksvarer synes også at ligge helt uden for rammerne af folketingsbeslutningen om sikring af røgfri miljøer. En særlig lovbestemmelse herom ville i øvrigt være et brud med gældende praksis, hvorefter man har afholdt sig fra en detaljstyring af amtskommuners og kommuners indkøb.

Et tredje mindretal (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og de stillede ændringsforslag ved 2. behandling, men er dog medforslagsstiller til eller har tiltrådt nogle af ændringsforslagene.

Mindretallet ønsker at præcisere, at beslutningsforslaget, som har dannet grundlag for dette lovforslag, fik mindretallets tilslutning p.g.a. sit formål – at sikre den enkelte mod passiv rygning ved at skabe røgfri miljøer.

Samtidig er mindretallet vidende om, at der også findes en gruppe mennesker i vort samfund, som reagerer allergisk over for tobaksrøg, og for hvem røgfri miljøer er en nødvendighed, hvis de skal have mulighed for at deltage aktivt i livet uden for deres eget hjemms fire vægge.

Ved 1. behandling betegnede mindretallet lovforslaget som værende unødigt indviklet. Det er ikke, fordi mindretallet har ændret holdning, men under udvalgsarbejdet er mindretallet blevet klar over, at netop dette område – røg eller ikke røg – appellerer så kraftigt til menneskers følelser eller, sagt på en anden måde, er et så følelsesladet emne, at man forstår vanskeligheden ved at formulere et forslag på en sådan måde, at ingen, det være sig rygere eller ikke rygere, føler sig urimeligt behandlet.

Disse formuleringsvanskeligheder har for mindretallet gjort det meget svært at komme med ændringsforslag, der ikke fremstod som forbud, påbud eller det modsatte, nemlig rent faktisk fjernede meningen med lovforslaget.

Et fjerde mindretal (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af udvalget og de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et femte mindretal (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til

vedtagelse med de af udvalget stillede samt de af mindretallet tiltrådte ændringsforslag.

Såvel Forebyggelsesrådet og Hjertereforeningen som Kræftens Bekæmpelse har gennem årene ved en række videnskabelige undersøgelser påvist den sundhedsrisiko, der er ved tobaksrygning, herunder også passiv rygning.

Mindretallet finder derfor, at det er nødvendigt at sikre røgfri miljøer i den offentlige forvaltning, råd, nævn og kommissioner, hvor man i dag mødes på rygeres præmisser.

Et *sjette mindretal* (Bente Nielsen (V)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* og vil ved lovforslagets 2. behandling redegøre for sin stilling til nogle af de stillede ændringsforslag, men henviser i øvrigt til udtalelsen fra det andet mindretal (Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget samt Svend Heiselberg (V) og Maisted (V)) vedrørende ændringsforslagene.

Mindretallet tilføjer, at hovedreglen fremover bliver, at vi færdes i et røgfrit miljø, hvorved man kan undgå passiv rygning, hvis man ønsker det. Mindretallet havde helst set, at man kunne undgå passiv rygning ved oplysning og frivillige aftaler. Erfaringerne har dog desværre vist, at det kan være svært at få enkelte af rygerne til at vise det fornødne hensyn til ikke-rygerne, hvorfor lovgivning har vist sig nødvendig.

Ændringsforslag

Af et *flertal* (S, SF og RV), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

Ny paragraf

1) Før § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. Lovens formål er at sikre røgfri miljøer samt at begrænse tobaksrygningens gener og helbredsskadelige virkninger for såvel aktive som passive rygere.«

Til § 1

Af et *mindretal* (S):

2) I *stk. 1* udgår ordene »Folketinget, domstolene og i«.

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

3) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2*. Tobaksrygning er dog tilladt i særskilte lokaler, der er direkte bestemt for rygere, samt i afgrænsede adgangsarealer, hvor der er skiltet med rygetilladelse.«

Af et *mindretal* (S):

4) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2*. I tilfælde, hvor det er overordentlig vanskeligt eller kostbart at indrette særskilte lokaler til tobaksrygning, kan tobaksrygning tillades i særligt markerede områder, såfremt der træffes effektive foranstaltninger til at hindre gener for ikke-rygere.«

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (S og KRF):

5) Efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3*. Den pågældende offentlige arbejdsgiver skal hurtigst muligt efter lovens ikrafttræden etablere de i *stk. 2* nævnte rygeområder.«

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

6) Efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 4*. Indenrigsministeren kan efter ansøgning meddele arbejdsgiveren midlertidig eller vedvarende dispensation fra *stk. 3*.«

Til § 2

Af et *mindretal* (S):

7) Ordene »Folketinget, domstolene og i« udgår.

Af et *mindretal* (S og RV), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

8) Ordene », medmindre samtlige mødedeltagere er enige om at tillade tobaksrygning« udgår.

Til § 3

Af et *mindretal* (S):

9) I *stk. 1, 1. pkt.*, udgår ordene »Folketinget, domstolene og i«.

Af udvalget:

10) I *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »autorisation« ordene: »eller bevilling«, og ordet »praksis« ændres til: »virksomhed«.

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

Ny paragraf

11) Efter § 3 indsættes som ny paragraf:

»§ 02. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om, at bestemmelserne i §§ 1-3 finder tilsvarende anvendelse i koncessionerede selskaber samt i andre selskaber, institutioner, foreninger m.v., såfremt udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler.«

Af et *mindretal* (S):

Ny paragraf

12) Efter § 3 indsættes som ny paragraf:

»§ 03. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om, at bestemmelserne i §§ 1-3 finder tilsvarende anvendelse i koncessionerede selskaber.«

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

Til § 5

13) I *stk. 2* indsættes efter »truffet« ordene: »effektive fysiske«.

Af udvalget:

Til § 6

14) Efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Spørgsmål om overtrædelse af reglerne i dette kapitel kan indbringes for den almindelige klageinstans for den pågældende myndigheds virksomhed i øvrigt.«

Af et *mindretal* (SF og RV), tiltrådt af et *flertal* (S, KF, V og KRF):

Til § 7

15) Ordene »opmærksom på, at tobaksrygning er sundhedsskadelig« ændres til:

»opmærksom på tobaksrygningens helbreds-skadelige virkninger«.

Til § 9

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

16) Paragraffen affattes således:

»§ 9. Reklamevirksomhed for tobaksprodukter er ikke tilladt.«

Af et *mindretal* (SF og RV), tiltrådt af et *mindretal* (S og KRF):

17) Paragraffen udgår.

Af et *mindretal* (SF og RV):

Til § 10

18) Paragraffen affattes således:

»§ 10. Indenrigsministeren fastsætter i samarbejde med det i henhold til lov om et forebyggelsesråd og et tobaksskaderåd nedsatte Tobaksskaderåd regler om advarsler på tobaksprodukter og i reklamer.«

Af et *mindretal* (S):

Underændringsforslag
til ændringsforslag nr. 18

19) I den ved ændringsforslag nr. 18 foreslåede affattelse af § 10 udgår ordene »og i reklamer«.

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (KRF):

Ny paragraf

20) Efter § 10 indsættes som ny paragraf:

»§ 04. Udgifter til indkøb af tobaksvarer kan ikke afholdes over statslige budgetter.«

Ny paragraf

21) Efter § 10 indsættes som ny paragraf:

»§ 05. Udgifter til indkøb af tobaksvarer kan ikke afholdes over kommunale budgetter.«

Af udvalget:

Til § 12

22) Paragraffen affattes således:

»§ 12. Loven træder i kraft 1. januar 1988.«

Af et flertal (S, SF og RV), tiltrådt af et mindretal (KRF):

Ny paragraf

23) Efter § 13 indsættes som ny paragraf:

»§ 06. Forslag om revision af loven fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 1989-90.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Da loven er helt ny i sin art, forekommer det naturligt at fastslå formålet i lovens § 1.

Til nr. 2, 7 og 9

Det vil ikke være ønskeligt at lovgive specielt for Folketinget og domstolene. Det er dog en selvfølge, at lovens bestemmelser også bør overholdes på arbejdspladser i forbindelse med disse institutioner.

Til nr. 3

Lovforslagets § 1, stk. 2, må ændres, da udgangspunktet for lovforslaget er, at offentlige lokaler er røgfri, uden at der først skal anmodes og eventuelt stemmes om det. Rygning bør derfor kun foregå i dertil indrettede lokaler eller i afgrænsede adgangsarealer, hvor der udtrykkeligt er skiltet med rygetilladelse.

Til nr. 4

Man ønsker med ændringsforslaget at fastholde, at der bør indrettes særskilte lokaler for rygere, men åbner en mulighed for i helt særlige tilfælde at etablere særligt markerede områder under den klare forudsætning, at det sikres, at tobaksrygningen ikke generer ikke-rygere.

Til nr. 5 og 6

Af hensyn til rygeres afhængighed af tobak skal der hurtigst muligt indrettes særskilte rygelokaler. Såfremt det ikke kan lade sig

gøre, kan indenrigsministeren dispensere for kravet herom, og konsekvenserne er da, at der ikke kan ryges på arbejdspladsen.

Til nr. 8

Den såkaldte »kværlantparagraf« udgår, dels fordi det netop har været hensigten, at man skulle undgå afstemninger og lignende (jf. bemærkninger til nr. 3), dels fordi tilrøgede lokaler er en gene lang tid efter, at der er røget i dem.

Til nr. 10

Med ændringen sikres, at al slags virksomhed er omfattet (f.eks. også apoteksvirksomhed).

Til nr. 11

Med ændringsforslaget sikres, at al offentlig og halvoffentlig virksomhed er omfattet af loven.

Til nr. 12

Man ønsker med ændringsforslaget at sikre, at bestemmelserne i §§ 1-3 finder tilsvarende anvendelse i koncessionerede selskaber.

Til nr. 13

Med ændringsforslaget sikres, at der enten sker en egentlig fysisk opdeling, eller at der etableres meget kraftig udsugning. En simpel opdeling af transportmidlet i en rygerafdeling og en ikke-rygerafdeling er altså ikke tilstrækkelig, såfremt dette alene sker ved skiltning.

Til nr. 14

På baggrund af de afgivne høringssvar må det forventes, at visse offentlige myndigheder vil være meget negative over for loven. Der må derfor være en mulighed for at klage over manglende foranstaltninger i forhold til loven til den almindelige klageinstans for den pågældende myndighed.

Til nr. 15, 17 og 18

Ændringsforslagene indebærer en stramning, idet det ikke er nok at gøre opmærk-

Bet. o. lovf. vedr. røgfri miljøer m.v.

som på, at tobaksrygning er sundhedsskadelig. Tobaksprodukter bør forsynes med oplysninger om, på hvilken måde tobak er helbredsnedbrydende. Bestemmelsen er således ikke opfyldt med en og samme standardadvarsel på alle produkter.

Der må sigtes på skiftende advarsler på produkter og i reklamer i lighed med f.eks. advarserne på de svenske tobaksprodukter.

Til nr. 16

Ændringsforslaget medfører, at ingen form for reklamevirksomhed for tobaksprodukter er tilladt. I betragtning af tobaksprodukternes helbredsskadelige virkninger er det ikke rimeligt, at der gennem reklamer kan tilskyndes til større forbrug heraf.

Til nr. 19

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 16.

Til nr. 20 og 21

I betragtning af tobakkens skadelige virkninger forekommer det urimeligt, at det offentlige tilskynder til rygning. Der dør årligt 3100 personer i Danmark af tobaksbetinget lungekræft. Dertil kommer en række andre dødsfald, som kan relateres til tobaksrygning.

Forslagene er identiske med det af Socialdemokratiet stillede ændringsforslag til finansloven 1987.

Til nr. 22

Der er ikke under udvalgsarbejdet fremkommet oplysninger, der godtgør, at det ikke skulle være muligt at lade lovforslaget træde i kraft 1. januar 1988.

Til nr. 23

I betragtning af, at der er tale om et helt nyt lovområde, finder flertallet det rimeligt med en revisionsbestemmelse.

Karen Højte Jensen (KF) nfm. Flemming Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF)

Lis Aaltonen (KF) Svend Heiselberg (V) Bente Nielsen (V) Maisted (V)

Steffensen (KRF) Hans Jørgen Jensen (S) Dorte Bennedsen (S)

Tove Lindbo Larsen (S) Lerke (S) Henning Rasmussen (S) fmd. Taanquist (S)

Birthe Hansen (SF) Tommy Dinesen (SF) Aase Olesen (RV)

Partierne CD, FP og VS havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle eksempler på annoncer for tobaksvarer, som er indgået i et af udvalgets spørgsmål til indenrigsministeren.

*En lille ven, som har dig hær
en kærteg hilsen sender.
Mit navn det står med prikker,
pas på det ikke stikker!*

P. 20
LIGHT

TWENTY PLENTY LIGHT

Filtercigar!

-TIDERNE SKIFTER...

Tiderne skifter.
Små spændende hilsener i breve
fra ukendte damer mid ad døren.
Gæfter du rigtigt ventter
skønne oplevelser.
Plenty Light.
Med lyse tider.

Plenty Light er nye tider uanset
hvad du plejer at ryge. Ren,
mild tobaksnydelse med filter.
Plenty Light. Den fuldkomne
velsmag. Prøv den!

Twenty Plenty Light. 19,50.

© 1997 Philip Morris Inc.

© 1997 Philip Morris Inc.

Esquire Light, det nye alternativ til moderne mixture:



Topkarakter: 5 piber til Esquire Light

Nu kan du opleve den rene tobakssmag -blød og fin som aldrig før

Ny
pibetobak

Esquire

classic mixture

Gentle, smooth, and rich in taste.

The perfect blend of fine tobaccos.

Light

SCANDINAVIAN TOBACCO COMPANY



Smag: Ingen kunstig smagstilsetning forstyrrer den rene, fine tobakssmag, der lægger sig blødt i ganen.



Duft: Stop piben, og læg mærke til omgivelserne. De vil ikke anerkende til den fine duft af ægte tobak.



Sløppeegenskaber: Fås ikke bedre. Den løst skårne, upressede tobak er fantastisk let at stoppe.



Brændeegenskaber: Tobakken brænder fint og jævnt og er meget let at holde ild i.




Pris: Kun kr. 19,75.

Esquire findes også som Medium og Full

Esquire Light -ren pibe, ren nydelse.



Med pipen er du tættere på smagen og duften af den
ægte tobak. Så hvis du ikke bare skal have røg, men også en nydelse,
så tag et stop og vis, at du har sans for kvalitet.

 TÆND PIBEN OG VIS, AT DU HAR ØVERBLIK